

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/47/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120012205
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2120012205.4

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Martina Žovince, v trestnej veci obžalovaného M. V., nar. X. L. XXXX v H. L., trvalé bydlisko Q. XXX/X, Q. T., t. č. vo výkone väzby v ÚVV a ÚVTOS Leopoldov, pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a písm. e) Tr. zák., o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 20. mája 2021, č. k. 28Tk/1/2020-421, na verejnom zasadnutí konanom 16. septembra 2021 v Trnave, taktó

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného M. V. zamietá.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) rozsudkom z 20. mája 2021, č. k. 28Tk/1/2020-421, postupom podľa § 166 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) na základe nezmeneného výroku o vine a ochranných opatreniach uvedených v rozsudku Okresného súdu Trnava z 1. decembra 2020, sp. zn. 28Tk/1/2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 18. marca 2021, sp. zn. 6To/15/2021, uložil obžalovanému M. V. (ďalej len obžalovaný) podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák. a § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 14 (štrnásť) rokov. Zároveň ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne mu podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. uložil trest prepadnutia veci a to: vidlička s dvoma hrotmi (stopa č. 6-1), nôž s čepeľou 10 cm (stopa č. 7-1), nožnice s čiernou plastovou rúčkou (stopa č. 10-1), nôž s čiernou rúčkou (stopa č. 11-1), vidlička s dvoma hrotmi so zelenou rúčkou (stopa č. 11-2), nôž so žltou rúčkou (stopa č. 11-3), nôž s červenou rúčkou (stopa č. 11-4), nôž s čiernou rúčkou (stopa č. 11-5), nôž s čiernou plastovou rúčkou (stopa č. 12-1), nôž s čiernou plastovou rúčkou (stopa č. 12-2), nôž s bielou plastovou rúčkou (stopa č. 12-3), nôž so zlomenou čiernou rúčkou (stopa č. 12-4), nôž s čiernou plastovou rúčkou (stopa č. 12-5), nôž so zelenou rúčkou (stopa č. 13-1), nôž so zelenou rúčkou (stopa č. 13-2), nôž s rúčkou z umelého parohu (stopa č. 13-3). Podľa § 60 ods. 5 Tr. zák. sa vlastníkom prepadnutých vecí stáva štát.

V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd uviedol, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, ktoré vyhlásenie okresný súd prijal a následne vykonal dokazovanie na hlavnom pojednávaní len čo do výroku o treste a škode.

Okresný súd ďalej poukázal na to, že vo veci už raz rozhodol a to rozsudkom z 1. decembra 2020, č. k. 28Tk/1/2020-388, ktorý uznal obžalovaného za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a písm. e) Tr. zák. na skutkovom základe tam uvedenom a odsúdil ho podľa § 145 ods. 2 Tr. zák., s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák. a per analogiam aj na § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 14 (štrnásť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne mu podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. uložil aj trest prepadnutia vecí špecifikovaných

v enunciacíe rozsudku s tým, že podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutých vecí stáva štát. Zároveň obžalovanému podľa § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. zák. v spojení s § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil ochranný dohľad v trvaní 1 (jeden) rok a podľa § 73 ods. 2 písm. a), písm. d) Tr. zák. ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Napokon podľa 287 ods. 1 Tr. por. obžalovanému uložil povinnosť nahradiť poškodenému E. V., ml. škodu vo výške 1 093,88 €; a poškodenej spoločnosti Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., škodu vo výške 1 050 €.

Na základe odvolania obžalovaného Krajský súd v Trnave ako súd odvolací uznesením z 18. marca 2021, č. k. 6To/15/2021-407, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. c), ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu pojednal a rozhodol.

Následne okresný súd vykonal na hlavnom pojednávaní konanom 20. mája 2021 doplnil dokazovanie v zmysle pokynov krajského súdu a so súhlasom strán postupom podľa § 268 ods. 2 Tr. por. oboznámil čítaním znalecký posudok č. 49/2020 a čítaním oboznámil aj ďalšie listinné dôkazy postupom podľa § 269 Tr. por., konkrétne uznesenie o príbratí znalca a príkaz na vyšetrovanie duševného stavu obžalovaného. Iné návrhy na vykonanie dôkazov neboli.

Okresný súd po vykonaní dokazovaní a po zvážení všetkých rozhodných skutočností dôležitých pre určenie druhu a výmery trestu, s prihliadnutím na to, že zistil u obžalovaného poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák. (priznal sa k spáchaniu trestného činu a tento úprimne oľutoval), podľa § 36 písm. j) Tr. zák. (viedol riadny život - keď spáchanie nedbanlivostného prečinu podľa § 288 Tr. zák. v roku 2006 nepovažoval okresný súd za takú skutočnosť, ktorá by uvedenú poľahčujúcu okolnosť vylučovala) a zároveň nezistil žiadne priťažujúce okolnosti, pristúpil k aplikácii § 38 ods. 3 Tr. zák., pretože u obžalovaného prevyšoval pomer poľahčujúcich okolností. Pri použití § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona prichádzalo do úvahy ukladanie trestu v zmysle § 145 ods. 2 Tr. zák. v rozmedzí sadzby 20 rokov až 23 rokov a 4 mesiace (pôvodná sadzba 20 - 25 rokov až doživotie).

Okresný súd ďalej argumentoval tým, že pristúpil aj k aplikácii ust. § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. vzhľadom na závery plynúce zo znaleckého posudku č. 49/2020, s poukazom na zníženú príčetnosť obžalovaného počas spáchania skutku. Vzhľadom na okolnosti prípadu a predovšetkým na pomery obžalovaného by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom aj v spojení s aplikáciou ustanovenia § 38 ods. 3 Tr. zák. (teda trest odňatia slobody minimálne vo výmere 20 rokov) bolo pre neho podľa názoru okresného súdu neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačí aj trest kratšieho trvania. Znalci v predmetnom znaleckom posudku konštatovali, že bezprostredným motívom konania obžalovaného mohol byť posledný konflikt s bratom, pričom nemožno vylúčiť provokačné správanie poškodeného voči obvinenému, ktoré mohlo spustiť jeho zlosťou posilňované fyzicky agresívne prejavy voči poškodenému v zmysle nezvládnutého afektu v stave alkoholického opojenia oboch bratov. Okresný súd tak v prípade obžalovaného považoval za dostatočný trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov, keď mal zákonnú možnosť uložiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Okresný súd dodal, že podľa jeho názoru išlo v tomto prípade o konanie v afekte (ako sa k tomu vyjadrili znalci v znaleckom posudku), keď v čase spáchania trestného činu bol pod vplyvom alkoholu, jeho ovládacie schopnosti boli značne obmedzené a celá situácia bola vyústením dlhodobého konfliktného vzťahu oboch bratov. Uvedené okolnosti odôvodňovali uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby, zároveň však okresný súd pri určovaní výšky trestu vnímal aj to, že u obžalovaného je znalecky konštatovaný plne rozvinutý syndróm závislosti od alkoholu, ktorý si privodil sám obžalovaný. Za obdobie svojej alkoholovej závislosti mal pritom obžalovaný nepochybne vedomosť o tom, ako na neho požívanie alkoholu vplyva a bol si tiež vedomý toho, že už v minulosti fyzicky napadol svojho brata - poškodeného E. V.. Napriek vyjadreniu obhajkyne obžalovaného v tom smere, že svedkovia vypočutí v prípravnom konaní označovali obžalovaného za prispôsobivého a nekonfliktného, a nebohého E. V., st. ako konfliktného, z vyjadrenia poškodeného E. V. ml., je zrejmé, že tento nesúhlasí s miernejším trestom pre obžalovaného, pretože mu obžalovaný zabil otca a jeho deťom dedka. Okresný súd aj na základe toho nemal dôvod vnímať nebohého E. V. ako osobu, ktorá si zaslúžila, čo jej obžalovaný spôsobil a obžalovaného iba ako obeť týrania zo strany nebohého. Okresný súd sa stotožnil s vyjadrením prokurátorky v rámci záverečnej reči, že obžalovaný vnímal realitu, keď privolával záchranú službu a aj keď bol v zrejmom šoku, nemožno prehliadnuť jeho postoj, keď rezignoval na poskytnutie pomoci svojmu bratovi so slovami „nech skape“. V tomto smere sa javí aj dosť zvláštne priznanie obžalovaného k spáchaniu skutku a prejavená ľútosť nad spáchaným činom, keď na jednej strane tvrdí, že úprimne ľutuje, čo sa stalo a hanbí sa za to, na druhej strane tvrdí, že nevie, či to bol on, lebo by musel mať po takom útoku poranenú ruku. Navyše v záverečnej reči naznačuje, že sa priznal po nátlaku vyšetrovateľa a pod hrozbou vysokého trestu možno aj k niečomu, čo nespravil. V prospech úprimnej ľútosti nevznieva ani spochybňovanie vierohodnosti svedeckej výpovede netere obžalovaného M. L., keď nebolo zrejmé, že

by jej výpoveď mala byť v neprospech obžalovaného. Bolo potom otázne, či spáchaný skutok neľutovala viac obhajkyňa obžalovaného, ako samotný obžalovaný. Napriek určitým pochybnostiam však okresný súd obžalovanému poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák. napokon uznal.

Okresný súd obžalovaného na výkon uloženého trestu zaradil podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, keďže mal za to, že závažnosť trestného činu (vzhľadom na zníženú príčetnosť obžalovaného v čase skutku) a miera narušenia obžalovaného nie sú natoľko vysoké, aby bolo na neho potrebné pôsobiť v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, do ktorého by musel byť inak zaradený (s poukazom na § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák.). Obžalovaný nebol v predchádzajúcich 10 rokoch vo výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody, svoj čin úprimne ľutoval a zohľadniac aj jeho vyšší vek dospel okresný súd k názoru, že náprava obžalovaného je možná a bude aj lepšie zaručená práve v ústave so stredným stupňom stráženia. Súčasne s ohľadom na povahu odsúdeného, u ktorého sa nedajú vylúčiť neadekvátne, racionálne nezvládané prejavy správania s agresívnym priebehom v situačne vypätejších situáciách, mal okresný súd za to, že u neho nebolo aktuálne vhodné uvažovať o zaradení do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Vzhľadom k vyjadreniu obžalovaného na hlavnom pojednávaní, že je vlastníkom zaistených vecí, pričom okresný súd mal preukázané, že skutok bol spáchaný rôznymi nástrojmi, resp. ich striedaním a na zaistených veciach sa nachádzali krvné stopy patriace obeť, uložil obžalovanému podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. trest prepadnutia huteľných vecí konkretizovaných vo výrokovvej časti rozsudku, pričom vlastníkom prepadnutých vecí sa stal štát.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní sa prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava vzdala práva na podanie odvolania a obžalovaný po porade s obhajkyňou JUDr. Ingrid Haulíkovou (ďalej len obhajkyňa) zahlásil odvolanie čo do výroku o treste.

Podané odvolanie obžalovaný odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne písomným podaním doručeným okresnému súdu 21. júna 2021. V odvolaní uviedol, že nesúhlasí s výškou trestu, že skutočnosť, že trestný čin bol spáchaný v stave zmenšenej príčetnosti, nevylučuje trestnú zodpovednosť, avšak odôvodňuje zvláštny postup voči páchatelovi a má význam predovšetkým pri rozhodovaní o treste. Rozhodovanie o treste a jeho výške musí byť v prípade páchatel'a, ktorý konal v stave zmenšenej príčetnosti spojené s úvahou súdu o možnosti uloženia ochranného liečenia, ktoré môže byť páchatel'ovi uložené popri treste, alebo ak je z hľadiska ochrany spoločnosti a nápravy páchatel'a účinnejšie než trest, aj namiesto trestu. Vzhľadom k uvedenému je logická zákonná úprava, ktorá pri ukladaní trestu odňatia slobody zmenšene príčetnému páchatel'ovi nestanovuje žiadne mantinely pri výmere ukladaného trestu odňatia slobody. Jedinou zákonnou požiadavkou pri ukladaní trestu zmenšene príčetnému páchatel'ovi podľa § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. je to, aby okresný súd okrem ochranného liečenia uložil aj trest odňatia slobody. Pokiaľ však ide o jeho výmeru, tu Trestný zákon nestanovuje žiadne trestné sadzby, či obmedzenia (čo je napokon vyslovene uvedené v § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák.) a výmeru trestu odňatia slobody ponecháva na zhodnotení súdu, pretože tá bude závisieť najmä od zdravotného stavu zmenšene príčetného páchatel'a.

Zo záverov znaleckého posudku Ústavu pre znaleckú činnosť v psychológii a psychiatrii vyplynulo, že u neho bolo zistené organické poškodenie CNS s parciálnym poklesom jeho mentálnych schopností. Ďalej znalci uviedli, že v čase spáchania skutku a aj v súčasnosti trpel a trpí zmiešanou poruchou osobnosti. Jeho schopnosť ovládať svoje konanie bola znížená vo forézne významnej miere. Mieru zníženia znalci hodnotia ako podstatne zníženú. Bezprostredným motívom jeho konania vo vzťahu ku skutku, ktorý mu je kladený za vinu mohol byť posledný konflikt s bratom pričom nemožno vylúčiť provokačné správanie poškodeného voči nemu, ktoré mohlo spustiť jeho zlostou posilňované fyzicky agresívne prejavy voči poškodenému v zmysle nezvládnutého afektu v stave alkoholickej opojenosti oboch bratov. Jeho stav si tak vyžaduje psychiatrickú liečbu.

Počas dokazovania v prípravnom konaní boli vypočutí viacerí svedkovia, predovšetkým rodinní príslušníci jeho a poškodeného, ktorí nakoľko nemali informácie o spáchanom skutku sa po väčšine vyjadrovali k jeho osobe a osobe nebohého.

Svedkyňa M. L. vo svojej výpovedi uviedla: „Bola som v kontakte len s M.. M. mal lepšiu povahu. Stále sa triasol, ale nebol nikdy voči nám agresívny. Skôr bol agresívny E., on nás len ohováral a nadával na nás.“ Keď bola na návšteve u nich doma v deň keď sa stal skutok opísala situáciu u nich doma takto : M. nebol vôbec agresívny. Aj sa pohral s mojím malým synom. Potom môj syn začal plakať a na to E. povedal, že nech prestane revať lebo ho vyjebé z okna. Ja som mu chcela na to niečo povedať, avšak M. ma nohou upozornil, že nech sa s ním nehádam. Ja som sa potom rozprávala len s M., on bol normálny. E. už veľmi provokoval, a preto som sa rozhodla ísť domov.“

Svedok R. V. - jeho brat vo svojej výpovedi uviedol: „E. matku ako aj M. psychicky týral. On bol agresívny človek a veľký provokatér. Stalo sa raz, že E. chcel mamu, mňa M. napadnúť sekerou. On sa mojej

matke a M. viackrát vyhrážal, že ich zabije. M. bol ináč dobrý človek a nikomu neublížil, len U. ho vždy provokoval. On ich doslova denne týral. M. nikdy nebol agresívny na nás.“

Svedkyňa H. V. vo svojej výpovedi uviedla, že: „Viackrát sa stalo aj to, že U. sa v krčme opil a volal M. že nech ho zoberie domov. M. ho aj vždy počúval a vo všetkom mu pomáhal. Ja si myslím, že M. svojho brata ani nechcel zabiť, len už nezvládol psychické týranie zo strany U..“

Svedkyňa X. T. uviedla, že: „Môj otec E. V. bol agresívny človek, každého len ponižoval. Viem, že bil aj svojho brata N.. Otcovi sa musel každý prispôbiť, keď sa neprispôbil tak nastala bitka. Nielen rukami, otec používal palicu ale aj valašku a nôž. Mňa ako desaťročnú naháňal po meste s valaškou. M. je taký, že pokiaľ sa s ním pekne rozprávate, tak on je veľký dobrák.“

Takmer všetci tak opisovali osobu nebohého ako konfliktného človeka, s ktorým sa ťažko vychádzalo a osobu obžalovaného ako prispôsobivého človeka. Zrejme keby ho E. neustále neprovokoval a správval sa k nemu slušne, nikdy by k takému niečomu nedošlo. Jeho zdravotný stav a provokácie E. spôsobili jednu veľkú rodinnú drámu, ktorá sa už nedá zvrátiť. Úprimne ľutuje to čo spáchal, pretože si zabil brata, avšak trest, ktorý mu okresný súd uložil vzhľadom na jeho vek a zdravotný stav považuje za neprimerane prísny. Okresný súd pri ukladaní trestu v zmysle § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. nebol viazaný obmedzeniami uvedenými v § 39 ods. 3 Tr. zák. a mohol mu uložiť trest odňatia slobody v nižšej výmere.

V konečnom návrhu preto žiadal, aby Krajský súd v Trnave zrušil rozsudok v časti výroku o treste a uložil mu podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák. s použitím § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. trest odňatia slobody v primeranej výške.

Prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava sa k písomne odôvodnenému odvolaniu obžalovaného nevyjadrila.

Spisový materiál bol Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) riadne predložený na rozhodnutie 16. júla 2021.

Za účelom prejednania odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia najskôr na 16. septembra 2021, ktorého sa zúčastnila prokurátorka krajskej prokuratúry, obžalovaný a jeho obhajkyňa. Verejné zasadnutie sa konalo sa v neprítomnosti poškodeného E. V. a Všeobecnej zdravotnej poisťovne a.s., ktorí boli o termíne riadne upovedomení.

Pokiaľ ide o dokazovanie, krajský súd ho na verejnom zasadnutí nedopíňal, nakoľko žiadne návrhy v tomto smere neboli.

V rámci konečných návrhov prokurátorka krajskej prokuratúry žiadala odvolanie obžalovaného čo do výroku o treste ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. zamietnuť. Obhajkyňa uviedla, že vzhľadom na zdravotný stav obžalovaného, ako aj dôvody, ktoré ho doviedli k spáchaniu tohto skutku, považuje trest uložený okresným súdom za neprimerane prísny, preto žiadala krajský súd, aby zrušil výrok o treste uložený okresným súdom a s prihliadnutím na dve poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l), písm. j) Tr. zák. a ust. § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. mu uložil trest miernejší. Obžalovaný v konečnom návrhu vyjadril ľútosť nad svojím konaním a zahanbenie, ale 7 rokov týrania, čo ho nebohý brat bil, už nezvládol. Odvtedy je nervózny, vôbec nevládze, viackrát bol v Pezinku, už to nezvládol psychicky, ani duševne. Zopakoval, že ľutuje to, čo sa stalo.

Podľa § 315 Tr. por., o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1 Tr. por., odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa § 316 ods. 3 Tr. por., odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

- a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo
- c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Krajský súd ako súd odvolací na podklade podaného odvolania preskúmal napadnutý rozsudok a zistil, že odvolanie podal obžalovaný ako oprávnená osoba, v zákonom stanovenej lehote a proti výroku (o treste), proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Následne s poukazom na ust. § 317 ods. 1 Tr. por. krajský súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, obžalovaný v odvolaní žiadne chyby nevytýkal a krajský súd vlastným prieskumom žiadne pochybenia nezistil. Zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že okresný súd doplnil dokazovanie ohľadom výroku o treste procesne správne a v rozsahu dostatočnom na zákonné a spravodlivé rozhodnutie tak, ako mu to uložil krajský súd v uznesení z 18. marca 2021, č. k. 6To/15/2021-407.

Pokiaľ ide o napadnutý výrok o treste, ktorému sa vytyka jeho prísnosť, krajský súd považuje za potrebné pripomenúť niektoré teoretické východiská rozhodné pre ukladanie trestu.

Pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnúť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnúť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

Súčasne je treba v rámci rozhodovania o treste zdôrazniť, že prokurátor odvolanie čo do výroku o treste v neprospech obžalovaného nepodal, preto akákoľvek zmena napadnutého výroku rozsudku v neprospech obžalovaného neprichádzala do úvahy. Ide o vyjadrenie zásady zákazu zmeny k horšiemu (zásada zákazu reformatio in peius) explicitne upravenej v ust. § 322 ods. 3 Tr. por., ktorá je jednou zo záruk spravodlivého procesu.

Pokiaľ ide o pomer a mieru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, okresný súd obžalovanému priznal dve poľahčujúce okolnosti (§ 36 písm. j), písm. l) Tr. zák.), nepriznal mu žiadnu priťažujúcu okolnosť

v zmysle § 37 Tr. zák., skonštatoval prevahu poľahčujúcich okolností nad priťažujúcimi a pristúpil k modifikácii trestnej sadzby uvedenej v ust. § 145 ods. 2 Tr. zák. postupom podľa § 38 ods. 3 Tr. zák., t. j. znížením jej hornej hranice o jednu tretinu, na 23 rokov a 4 mesiace. V tomto postupe okresného súdu krajský súd neidentifikoval žiadne nedostatky, ktoré by bolo potrebné reparovať v prospech obžalovaného.

Pokiaľ ide o záver okresného súdu, že ukladanie trestu odňatia slobody v rozpätí od 20 rokov do 23 rokov a 4 mesiacov by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne a účel trestu možno v jeho prípade dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania, s týmto sa krajský súd stotožnil. Dokazovaním vykonaným na hlavnom pojednávaní v súlade s Trestným poriadkom bolo totiž preukázané, že obžalovaný súdený trestný čin spáchal v stave zmenšenej pričetnosti, kedy jeho schopnosť ovládať svoje konanie bola vplyvom viacerých faktorov vo forenzne významnej miere (podstatne) znížená, pričom znalci mu súčasne navrhli uložiť aj ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Uvedené u obžalovaného aj vzhľadom na jeho zdravotný stav odôvodňovalo postup podľa ust. § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák., v zmysle ktorého súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatela ktorý spáchal trestný čin v stave zmenšenej pričetnosti, a súd má za to, že vzhľadom na zdravotný stav páchatela by bolo možné za súčasného uloženia ochranného liečenia dosiahnuť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania, pričom nie je viazaný obmedzeniami uvedenými v odseku 3 a zároveň uloží ochranné liečenie.

Nakoniec ani prokurátor, ani obžalovaný voči aplikácii cit. ust. Trestného zákona nič nenamietali. Krajský súd preto v podrobnostiach odkazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorú si ako vecne správne osvojuje bez potreby ju opakovať. Súčasne krajský súd pripomína, že v odvolacom konaní, ktoré je dvojinstančné, tvorí rozhodnutie okresného a krajského súdu jednotu, z ktorého dôvodu je nadbytočné vecne správne argumenty opakovať.

Z hľadiska odvolania podaného obžalovaným je kľúčová námietka, že uložený trest je neprimeraný, konkrétne z pohľadu obžalovaného neprimerane prísny. Obžalovaný sa teda odvolaním domáha zrušenia napadnutého rozsudku vo výroku o treste postupom podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. zák. s tým, aby krajský súd sám vo veci rozhodol tak, že mu s použitím ust. § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. mimoriadne zníži trest odňatia slobody pod dolnú hranicu 20 rokov vo väčšom rozsahu ako to učinil okresný súd v napadnutom rozsudku (podľa predstavy obžalovaného niekde na úroveň 12 rokov - viď odvolanie obžalovaného v spise na č.l. 399).

Krajský súd konštatuje, že na takýto postup nie sú splnené zákonné podmienky, nakoľko miernejší trest (než uložil okresný súd) by vôbec nezodpovedal jednej zo základných zásad uplatňovaných pri ukladaní trestu, konkrétne zásade primeranosti trestu k spáchanému trestnému činu.

Vo všeobecnosti možno uviesť, že v rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu. Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatela i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatelom či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatela neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatela je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatela pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických postulátov je krajský súd pokiaľ ide o samotnú výmeru trestu toho názoru, že okresným súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov je vzhľadom na osobu obžalovaného, závažnosť (charakter) súdenej trestnej činnosti a okolnosti prípadu, trestom skôr miernym, určite však nie je trestom pre obžalovaného neprimerane prísny, či dokonca trestom nespravodlivým.

V posudzovanom prípade okresný súd pri ukladaní trestu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby s použitím mimoriadneho zmierňovacieho ust. § 39 ods. 2 písm. c) Tr. zák. v plnej miere zohľadnil nielen vyhlásenie obžalovaného o vine, ale aj okolnosti tohto prípadu a pomery obžalovaného, pričom trest vymeral s maximálnym ohľadom na charakter tohto prípadu, zohľadňujúc tiež nutnosť vykonávať ochranné psychiatrické liečenie zo strany obžalovaného. Od takto uloženého trestu je možné

dôvodné očakávať, že splní svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň aj morálne odsúdi jeho konanie.

K odvolacím argumentom obžalovaného, ktorý sa sám štylizoval do pozície obete týrania svojho nebohého brata, krajský súd v prvom rade uvádza, že skutočnou a jedinou obeťou je v tomto prípade jeho brat E. V., lebo na ňom bol spáchaný trestný čin s fatálnymi resp. nezvratnými následkami. A sekundárne treba uviesť, že tvrdenia obžalovaného, že ho nebohý brat E. V. celé roky týral, že mal zlé povahové črty, že sa voči nemu zle správal, ostali iba v rovine nepodložených tvrdení, lebo na výpovede svedkov, na ktoré v tomto smere poukazoval v odvolaní obžalovaný, súd pri rozhodovaní nemohol prihliadať, keďže tieto dôkazy neboli na hlavnom pojednávaní vykonané. V zmysle ust. § 278 ods. 2 Tr. por. totiž môže súd pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané. Avšak spomínané výpovede svedkov z prípravného konania neboli na hlavnom pojednávaní so súhlasom strán ani prečítané, ani tieto svedkovia neboli osobne na hlavnom pojednávaní vypočutí. Obhajoba síce výsluchy týchto svedkov navrhovala, avšak neskôr od týchto dôkazných návrhov ustúpila, keď po vykonaní dôkazov v záverečnej fáze dokazovania na hlavnom pojednávaní uviedla, že žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nemá. Súčasne treba uviesť, že ak by aj boli pravdivé vyššie uvedené tvrdenia obžalovaného, určite mal disharmonické vzťahy s bratom riešiť inak, legálnou cestou, nie násilným trestným činom, pri ktorom bratovi spôsobil mnohopočetné bodné poranenia viacerými predmetmi, ktoré viedli k nezvratnému (fatálnemu) následku v podobe jeho smrti. A pokiaľ ide o problémy s alkoholom u obžalovaného, ktoré sa nepochybne podpísali nielen na skutku resp. konaní obžalovaného, ale aj na jeho zdravotnom a psychickom stave, k nim treba uviesť, že tieto si obžalovaný zapríčinil sám pravidelnou a dlhodobou konzumáciou alkoholu, bez zjavnej snahy tento problém riešiť napriek tomu, že vedel aké dôsledky pre neho požívanie alkoholu má. Tieto okolnosti bolo potrebné pri výmere trestu zohľadniť rovnako, ako nie celkom jednoznačný postoj obžalovaného ku skutku, na ktorý v bode 17. odôvodnenia napadnutého rozsudku veľmi príliehavo poukázal okresný súd.

Čo sa týka spôsobu výkonu uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody, okresný súd správne obžalovaného zaradil podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, keď aj krajský súd je toho názoru, že vzhľadom na okolnosti trestného činu a mieru narušenia obžalovaného bude jeho náprava práve v tomto type ústavu lepšie zaručená. Zaradenie obžalovaného do ústavu s minimálnym stupňom stráženia vzhľadom na závažnosť spáchaného trestného činu (obzvlášť závažný zločin) a vysokú výmeru uloženého trestu (14 rokov) ani podľa názoru krajského súdu neprichádzalo do úvahy.

Pokiaľ ide o výrok o treste prepadnutia vecí opísaných v enunciiate napadnutého rozsudku, tomuto obžalovaný žiadne konkrétne chyby nevytykal a krajský súd ich vlastným prieskumom nezistil.

S poukazom na vyššie prezentované skutočnosti a právne úvahy dospel krajský súd k záveru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné, preto ho postupom podľa § 319 Tr. por. na verejnom zasadnutí zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne (§ 163 ods. 4, § 170 ods. 6 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.